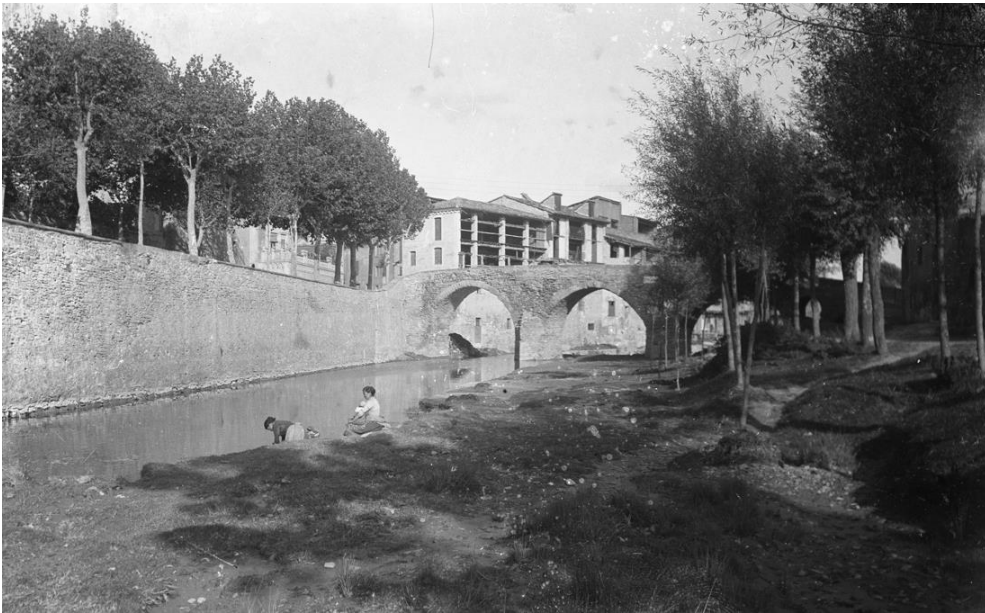

Que el riu torni a ser com abans

Memòria oral del Mèder i propostes de futur

Rentant roba al Mèder a principis del segle XX. Foto: Francesc Rierola (Fons família Rierola - Museu del Ter)

Curs 2023-2024

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
TALLERS DE CONVERSA	4
ELS PARTICIPANTS EN XIFRES	5
LLISTA D'ALUMNES PARTICIPANTS	6
RESUMS DELS TALLERS	7
Creu Roja de Vic	8
L' Horta Vermella	11
Casal Guiteras	14
Carrer de Sant Pere	19
El Remei A	23
El Remei B	29
ENLLAÇOS A MATERIALS, FOTOS I VÍDEOS	34

INTRODUCCIÓ

Aquest informe recull la tasca realitzada des del grau en Educació Social de la Universitat de Vic, dirigits pel professor Josep Casanovas i Prat, per tal de fer memòria oral del riu Mèder en el passat i de recollir entre veïns de la ciutat propostes d'ús després de la renaturalització del riu.

Hem titulat el treball amb una expressió que ens va dir una de les veïnes "Que el riu torni a ser com abans" en el que coincidien les intervencions de la majoria dels veïns. En efecte, tots aquests veïns, persones grans, volien que el riu fos com en la seva infantesa en que era un espai de relació social i d'activitats diverses.

Els veïns que han participat tenen una imatge idealitzada del passat, perquè evocuen uns moments en què per ells el Mèder era net i en certa manera natural. No obstant això, el riu ja estava afectat per l'activitat humana i industrial. Quan desitgen que "el riu torni a ser com abans", no pensen que hi ha un abans de les seves vivències personals.

Una sèrie de fotografies del voltant de l'any 1900 de Francesc Rierola Masferrer, que forma part del fons de la família Rierola Riera que està dipositat al Museu del Ter, recull imatges de com era el riu abans, que no sempre coincideix amb la imatge que en tenen els participants. Els quals amb aquest abans tampoc recorden el riu contaminat que hi havia en la dècada dels anys setanta i posteriors.

TALLERS DE CONVERSA

La memòria del riu i propostes d'usos es va fer a través de tallers de conversa. Els vam anomenar així, en comptes d'altres denominacions que utilitzen en el camp de la recerca social, com el de "grups de discussió" o "grups de debat", perquè volíem utilitzar un terme més amable, que fos més atractiu pels participants.

Es van organitzar sis tallers de conversa amb la col·laboració d'entitats de Vic, que van funcionar simultàniament el dia 26 d'octubre de 2024, els quals tenien certa representació dels barris del Vic Sud que estan més propers al riu. En el cas del Remei, per la seva dimensió es van organitzar dos grups.

El Pont i la Comunalitat de Vic

Format per veïns del barri del Remei, es van organitzar dos grups amb la col·laboració de l'Espai el Pont i la Comunalitat de Vic, amb la Mar Cañellas com a persona de referència que va buscar els entrevistats. La conversa es va realitzar a l'espai que recentment ha inaugurat la Universitat de Vic a la plaça de la Noguera.

Les persones participants van ser: Miquel Cañellas Planas, Elena Pou Funoy, Pere Vila Picanyol, Jesús Franquesa Baucells, Marta Soler, Maria Dolors Segalés i Roser Torrents Soler (total 7 persones)

Casal Cívic Vic-Mn. Josep Guiteras

Format per veïns del barri de la Calla, es va organitzar amb la Lúdia Truñó responsable del Casal Cívic Vic-Mn. Josep Guiteras amb persones usuàries d'aquest servei, lloc on es va realitzar la conversa.

Les persones participants van ser: Maria Carme Capdevila, Maria Rosa Lloís, Josep Sánchez i la seva dona de nom Maria (total 4 persones)

Veïns del carrer de Sant Pere

Format per dos veïns del carrer Sant Pere que estaven en contacte amb Jordi Bassols Tècnic de l'Ajuntament. Aquest grup va realitzar la conversa en ruta pel costat del riu a petició dels veïns.

Les persones participants van ser: Miquel Rius Febrer, Salvador Vilà Caralt i Jordi Bassols Garcia (total 3 persones)

Creu Roja de Vic

Format per persones que viuen en diversos barris com el de Santa Anna o la Plaça d'Osona. Aquest grup es va organitzar conjuntament amb la Creu Roja de Vic i la conversa es va realitzar als seus locals. La persona de contacte va ser en Miquel Àngel Nuñez, que forma també part del grup motor.

Les persones participants van ser: Angeles Peinado, Isabel Lopera Cabo, Lourdes Canadell Parareda, Maria Rodriguez Nuñez i Encarna Bassas Ferrer (total 5 persones)

Barri de l'Horta Vermella

A través de l'Associació de veïns del barri de l'Horta Vermella vam realitzar un grup de conversa als locals d'aquesta associació. La persona de contacte va ser en Ramon Galí, secretari de l'Associació que també forma part del grup motor

Les persones que van participar en el grup de conversa van ser: Antoni Vila Alsina, Joan Paré Sala i Ramon Galí Contra (total 3 persones)

ELS PARTICIPANTS EN XIFRES

- 22 persones en els tallers de conversa
- 5 persones en l'organització dels grups
- 36 alumnes
- 1 professor
- 62 persones en total

LLISTA D'ALUMNES PARTICIPANTS

Khatala	Yasmina
Canadell Segalés	Adrià
Maria Dengra	David
Minaya Hidalgo	Paula
Arrom Bosch	Alba
Márquez Burrero	Judit
Puig Vall-Lamora	Sarmin Basnet
Rodríguez Lopez	Ainhoa
Cerri	Giancarlo
González Moreno	Àlec
Brunet Campàs	Andrea
Cardona Sanchez	Núria
Frauca Sala	Júlia
Sala Cao	Alba
Hernandez Ponce	Joseph Misael
Osuna Iglesias	Judit
Rodríguez Varela	Nàdia
Del Valle Bover	Judit
Vall Baltasa	Antoni
Codina Pujol	Ingrid
Carralero Cara	Maria
Coderch Ribot	Gisela
Creus Tardà	Isaac
Elias i Hidalgo	Rita
Garrigós Umpiérrez	Arola
Martinez Puig	Enatfenta
Corderas Espona	Mònica
Curtiellas Comas	Berta
Salas Auguet	Judit
Lujan Prieto	Cristina
De Diego Álvarez	Marta
Picardi	Anna
Comas Puigbó	Xènia
Macià Ferrer	Naomie
Vilaseca Vallribera	Maria
Vilanova Yelamos	Alba

RESUMS DELS TALLERS DE CONVERSA

Creu Roja de Vic

Foto 01

Transcripció de les parts més significatives i interessants de la conversa

Recordo els diumenges amb el meu pare que li agradava molt l'aigua anàvem a agafar el camí de Vic de la font dels frares i ens anàvem a banyar a la resclosa. (Encarna)

“Nosotros un día cuando lo teníamos todo tendido y parado bajó un señor por el Remei y nos dice señoras, marxin de seguida, abandonin ropa y todo. Suban enseguida por las escaleras perquè baixa una riada i ens va venir just de pujar els esgraons perquè va venir molta aigua. Va ser la riada del 1962”. (Mari)

Jo tinc una història maca, els meus pares eren treballadors d'allà, es van enamorar a la fàbrica i quan van decidir de casar-se, un dels treballadors (el químic) va dir que aquells pisos els trobava massa senzills i li va dir al meu pare: els voleu vosaltres per causar-vos? Allà hi vam viure 60 anys. La meva mare quan va quedar embarassada de mi va plegar perquè no estava ben vist i la seva mare li va dir hauries d'anar a cuidar-te de la nena. La Lourdes era una veïna i compartim moltes vivències perquè teníem el riu a tocar. A més, hi havia molt bona avinença amb els veïns. (Encarna).

Comenten que avui en dia no fan activitats entorn del riu Mèder, ja que si tenen ganes de caminar o passejar-se pel riu, prefereixen anar a caminar i fer activitats al riu Gurri, pel fet de trobar-lo més naturalitzat i més net. Seguidament, diuen que quan eren joves es feien concursos de pesca al riu Mèder, els quals eren típics als diumenges de cada setmana.

En el transcurs de la conversa es va anar parlant del passat laboral de les integrants del grup de conversa, del qual va destacar que totes elles havien començat a treballar molt joves, ja sigui amb labors personals de casa, o feines externes professionals.

Pel que fa a les propostes del riu totes estaven a favor de reformar-lo, ja que el troben un riu mal cuidat i desaprofitat, el qual podria formar part de diferents activitats d'oci i lleure que els agradaria gaudir, proposaven que gaudís d'un espai per caminar naturalitzat. Estan a favor de treure les barreres de formigó i ciment, deixant que el riu pogués fer el seu transcurs tan natural com sigui possible.

Descripció de les característiques i les persones que formen el grup de conversa.

“Jo em dic Isabel, visc a Santa Anna, vaig començar a treballar a Curtidos Codina, després vaig estar dos anys treballant a la fàbrica de llet i després vaig fer de perruquera i m'he jubilat, després de 53 anys. Tinc tres fills i em vaig quedar sola quan els meus fills eren petits.”

“Jo em dic Mari, vaig venir aquí amb cinc mesos i fins ara he fet de perruquera, però abans de ser perruquera vaig treballar a la Carnisseria can Vilà (botiga que tenien a baix de casa seva).”

“Jo soc l'Encarna, soc originària ben bé a tocar del riu perquè vaig néixer al Carrer Prat d'en Galliners, als pisos de Can Genis i Rius. Vaig començar sent secretaria, però després vaig descobrir el món de l'hospital i em vaig posar a estudiar infermeria. Fa gairebé 6 anys que estic jubilada.”

“Jo em dic Lourdes i també vaig viure a Can Genis i Rius com l'Encarna, vaig estar 19 anys allà i després vaig anar a viure a la plaça d'Osona. Fèiem vida al carrer o a casa de l'un o de l'altre, érem 12 pisos i ens fèiem molt tots. Vaig treballar 7 anys en una pastisseria, en una llibreria i he estat 45 anys i mig a can Furriols i m'he jubilat allà.”

“Yo soy Ángela Peinado y vine aqui con 18 años, me case en Santo Domingo y viviamos en el carrer Sant Pere. Tenia el marido en la mili, yo trabajaba de noche”.

El grup estava compost per cinc dones entre 65 i 80 anys. Tres d'elles nascudes a Vic i les altres, l'Ángeles, i la Maria nascudes fora d'Osona. Tot i això, l'Ángeles va arribar als 14 mesos de Sevilla i la Maria amb 8 anys de Cadis. En pertànyer a la Creu Roja, es coneixien entre elles. La Lourdes Canadell i l'Encarna Basses (dues amigues acabades de jubilar) vivien juntes, als pisos de Genís i Rius, ja que els seus pares hi treballaven. És curiós perquè cap d'elles dues va treballar a la pelleria, comentaven que van tenir clar que no volien treballar allà per les condicions i per la mala olor que feia, deien també que el riu es tenyia segons les pells que rentaven al riu.

Llista dels usos del riu en el passat.

La conversa va començar amb una breu explicació de les dones sobre com era el riu i com aquest va esdevenir un important espai de socialització i desenvolupament per a elles. Vam poder veure la importància que va tenir aquest espai durant la seva joventut i també vam poder veure com el riu ha anat perdent aquest valor fins a l'actualitat.

Al riu practicaven diferents activitats, des de banyar-se i dutxar-se, a rentar la roba i practicar la pesca de manera quotidiana. Per altra banda, també feien activitats d'oci i de lleure, pícnic, activitats amb les escoles i quedades entre els amics per anar a banyar-se al riu. Finalment, també van explicar un seguit de característiques que tenia el riu a causa de les adoberies, dient que aquestes eren les causants de molt moviment de gent treballant, i les quals a causa del rentat de pells produïa que l'aigua del riu canviés de color i fes molta mala olor.

Llista de com voldrien que fos el riu.

Després de compartir les experiències i vivències de les dones al costat del riu durant la seva joventut, van començar a fer diferents propostes de canvi entorn el riu. A mesura que anava avançant la conversa, ens vam adonar que compartien moltes de les propostes i cadascuna d'elles tenia una gran motivació per poder dur-les a terme.

Algunes de les propostes se centraven a dir que el riu tingués una zona verda per tal d'aconseguir un espai d'oci, salut i lleure, on es pogués passar caminant per la vora del riu. Per altra banda, també van proposar que arreglessin el seu entorn, construint bancs, netejant-lo sovint, traient les males herbes i canviant els arbres descuidats per arbres nous. Per últim, van comentar que els agradaria que fos un riu natural, aconseguint un espai gran perquè pugui córrer l'aigua, es vegin pedres i biodiversitat.

Reflexió valoració per escrit sobre la percepció (positiva o negativa) del riu.

Un cop vam poder escoltar el conjunt de propostes, queixes i observacions que van fer les participants sobre el passat i el que esperen en un futur sobre el riu, vam poder veure les següents aportacions:

- Vam poder observar que l'opinió general sobre el passat era d'un conjunt de records bonics; on podien passar estones amb la família, on era un lloc de trobada amb altres dones que s'ajuntaven per anar a rentar la roba o per passar estones d'una forma lúdica.

Tenien records bonics, com el d'anar a rentar la roba, tot i que reconeixien que era dur, sobretot a l'hivern o quan venien ventades, ja que passaven fred.

La majoria d'elles recordaven encara la riuada de l'any 62, tot i que algunes eren petites, encara en guardaven alguna fotografia. A partir de la riuada ho recorden com un riu lleig i mal cuidat, on amb molta pena i nostàlgia recorden el d'abans i els agradaria que fos com era o amb alguna millora.

Amb la construcció i arrencada de les pelleries, la vida al voltant del riu va créixer exponencialment. La percepció global actual del grup és molt negativa, on no poden fer un ús lúdic com feien anteriorment, i on visualment el troben lleig i mal cuidat.

Foto 02 cedida per Lourdes Canadell

Horta Vermella

Transcripció de les parts més significatives i interessants de la conversa.

Fragment 1 (Minut 04.47)

Joan Paré: *És una llàstima perquè ja no se senten ni es veuen els ocells, o les granotes o els peixos. I tot això és a causa de la contaminació i el poc manteniment del riu, perquè les persones no respecten. Potser si haguessin vist el riu com estava abans, ara l'estarien conservant millor.*

Fragment 2 (Minut 14.30)

President de l'Horta Vermella: *O sigui clar, vull dir, tenim aquesta part romàntica que és el Riu que hi havia peixos que ens podíem anar a banyar, etcètera, etcètera, però també hi havia els mals usos que es feien de tant. I això ha perdurat. De fet, estem a la comarca que hi ha més nitrats a l'aigua. No hi ha cap font que no hi hagi nitrats. Per tant, l'adveniment de la ramaderia industrial amb grans granges i amb aquestes granges, ja que han dificultat desfer-se'n dels purins. Ens ha ocasionat que La Terra hagi absorbit gran quantitat de matèria orgànica.*

Fragment 3 (Minut 29.04)

Arola: *En quin moment veieu que el riu comença a canviar?*

President: *Als anys seixanta la gent comença a utilitzar grans quantitats de plàstics, és a dir, s'usen massivament. I la gent està acostumada (no sempre) a tirar deixalles orgàniques al riu, i el riu les*

absorbeix perquè tampoc són tantes. Què passa? Que al moment que són plàstics, es comença a omplir el riu de plàstics. O sigui, la gent que feia servir el riu, és també la que comença a omplir el riu de porqueria. Llavors venen les granges industrials que quan tenien les basses plenes i venia la pluja perquè obria la comporta i això cremava tota possibilitat que al riu hi hagués vida. Ara la legislació no permet plàstic als rius ni purins, però, tot i això, hi ha una mala praxi agrària, almenys fins ara.

Fragment 4 (Minut 34.29)

Antoni: Una idea que va sortir dins del Grup Motor és tornar l'aigua de la depuradora al principi del riu. Aleshores baixaria sempre aigua al riu, amb el qual allò crearia vida i faríem el cicle complet. Crec que és una iniciativa que s'hauria d'obligar a fer a l'Ajuntament i a posar-ho en marxa.

Rita: I ho heu proposat ja a l'Ajuntament?

Antoni: Sí, sí, sí. El Grup Motor ja ho va suggerir.

Descripció de les característiques i les persones que formen el grup de conversa.

En el grup de conversa de l'horta vermella vam tenir la sort de poder comptar amb 2 homes; en Joan Paré Sala i l'Antoni Vila Alsina.

En Joan d'uns seixanta-set anys, ha viscut tota la vida a la masia l'Horta Fonda, desenvolupant tota la seva vida l'activitat de pagès, en les variants d'hortolà, pagès i ramader, segons les èpoques, sempre veí del riu Gurri, Mèder i el Torrent de Sant Jaume, havent sofert diverses inundacions tant a les seves finques com a casa i quadres de l'Horta Fonda. Coneixedor del riu i el seu entorn des que va néixer i amb els coneixements que li han transmès les generacions que el van precedir. Ell sempre té el seu espai del riu net!

L'Antoni va néixer a l'Horta i ens va estar explicant el que s'hi feia al riu abans, com anaven a dinar allà el riu, o era el punt de trobada de tots els joves. És veí de l'horta des de fa molts anys, ja que s'hi va criar en aquest barri, i li agradaria molt que els rius tornessin a ser com abans, i poder veure ambient jove per tota la seva part.

També vam tenir l'oportunitat de conversar durant una estona amb el president de l'Horta Vermella, que ens va ajudar a posar context la transformació del riu durant els anys.

Llista dels usos del riu en el passat.

- Pescar
- Jugar
- Banyar-se
- Rentar la roba
- Per anar al col·legi havien de passar pel riu
- Caps de setmana es dinava al voltant del riu
- S'agafaven els crancs
- Espai d'oci

Llista de com voldrien que fos el riu.

- Activitats per fer
- Aigua continuada
- No tocar arbres
- Conservar tot el que tenim de la naturalesa
- Canalla pugui jugar
- Sense plàstics
- Més neteja
- Joves no tirin escombraries
- Animals

Reflexió valoració per escrit sobre la percepció (positiva o negativa) del riu.

En la xerrada que vam fer el passat 26 d'octubre vam tenir l'oportunitat de poder conversar amb persones que tenen a primera mà la situació del riu i alguns d'ells els afecta de manera directa la realitat que estem vivint actualment.

Antigament, el riu Mèder era molt emblemàtic, un lloc de trobada social i que afavoria el desenvolupament de la ciutat. Amb el pas del temps s'ha anat deteriorant, a causa de diferents factors; un d'ells, la contaminació i el canvi climàtic que amb el pas del temps es va agreujant cada cop més. També influeix que els residus que es tiraven al riu antigament, eren deixalles orgàniques i el riu les absorbia. Amb l'arribada del plàstic, la gent continua tirant deixalles al riu, però aquest no les absorbeix, ja que són matèries inorgàniques i no es degraden. Tot això fa que el manteniment del riu no pugui ser com el d'abans. Actualment, no hi veus ocells, peixos, granotes, etc., perquè no hi ha vida al riu.

Actualment, en les condicions desfavorables en les quals es troba el riu, la gent té una percepció negativa d'aquest espai, ja que no transmet una sensació d'ambient saludable, natural, vital, on puguis fer activitats, també descansar, etc. S'ha convertit en un lloc deixat, que no convida a fer passejades i passar estones amb la família, perquè no és una zona neta ni segura.

Un cop hem escoltat i valorat les opinions diverses de les persones més properes al riu i que han pogut veure l'abans i el després, creiem que el més adient seria, tot tenint en compte el canvi climàtic existent, s'hauria de portar a terme un projecte de manteniment i recuperació del riu per tal de, progressivament, canviar aquesta percepció negativa del riu cap a positiva, que permeti a la població aprofitar i gaudir d'aquest espai i que perduri durant els anys.

Casal Guiteras

Transcripció i comentar de les parts més importants de l'entrevista.

Durant el transcurs de la conversa van aparèixer diferents temes importants que ens agradaria comentar. Primerament com que vam estar parlant sobre com era el riu en el passat, ens van comentar que els aiguats que ha provocat el riu han estat molt perillosos , i d'altres han estat molt patètics. En Josep ens comentava que inclús havia vist passar l'aigua per les arcades del pont. Alguna vegada havien tingut algun ensurt perquè semblava que l'aigua estava calmada i de cop baixava en gran quantitat i ningú s'ho esperava. Va haver-hi un cas on dos joves es van quedar atrapats en una riuada amb el seu cotxe. Tal com ens van explicar això, vam entendre el perquè dels murs que rodegen el riu durant tot el seu recorregut.

Una de les persones, en Josep, ens comentava nostàlgic les activitats que es feien al riu antigament. Quan tot era glaçat, es convertia en una pista de patinatge. Això sí, només del pont romà fins al pont gòtic. Més amunt no perquè el gel es trencava i si arribàvem molls a casa els pares ens renyaven. A la mateixa zona del riu també s'hi feia un concurs de pesca. El que aconseguia pescar la carpa més grossa o el barb més gros guanyava. El que era maco és que aquests peixos llavors es portaven a Sant Domingo, una casa de caritat perquè se'ls mengessin. També s'hi feien carreres de rucs. Podem observar com realment el riu Mèder tenia vida i donava vida i alegria a la ciutat de Vic. Era sobretot un punt de trobada pel jovent de Vic, afirmava en Josep.

Quan es portaven a terme totes aquestes accions i esdeveniments el riu era pla i sense marges. Tot era terra, sense limitacions i amb zones verdes. Quan en Feliu els hi va demanar si els hi semblaven bé els murs i les parets que troben al llarg de tot el riu la Maria Rosa va contestar decidida que no era maco. El riu és millor i més maco si es veu lliure. Amb la poca aigua que té el riu aquests murs i limitacions que el rodegen el fan veure lleig. D'altra banda, la Maria Rosa tampoc ho trobava maco tot i creia que el riu havia d'estar "al seu aire" però entenia que era lògic que aquelles parets i murs estiguessin allà. Per evitar riuades com les del passat. La Maria afegia que més enllà de les adoberies el riu ja es veu més maco.

Va haver-hi un moment on la Maria Rosa ens va preguntar si nosaltres de petits havíem jugat al carrer i li vam comentar que no. Ella ens explicava que com que abans no hi havia televisió ni es distreien gaire, ells sortien al carrer i és per això que anaven sovint a passar l'estona al riu. Allà sempre hi havia criatures jugant. Aquest potser ha estat un dels aspectes que ha provocat la deixadesa del riu. Com que ara el jovent viu dins una pantalla i quasi mai surten de casa s'ha anat perdent el costum d'anar a passar matins i tardes a la vora del riu.

Seguidament, vàrem voler demanar-los quins eren els antics usos del riu i ens va comentar que sobretot era un element clau per les indústries de la pell i dels tints. En Josep ens comentava que aquestes indústries tenien unes bombes al riu per xuclar i emportar-se aigua. Per exemple, les indústries de la pell tenien uns bombos de fusta que s'omplien amb aigua i allà dins hi deixaven algunes pells. Una cosa molt important que va mencionar la Maria Rosa junt amb la Maria és que com que ara no hi ha cap indústria, el riu només està per fer maco i és per això que s'hauria de cuidar més. També van mencionar que les indústries van ser una de les causes de la brutícia que arrossega el riu.

Tots quatre estaven d'acord quan els vam demanar si el riu havia canviat molt amb el pas dels anys. Trobaven que ara era un riu sec, mort i tancat llevat que ploqui molt, ja que llavors baixa molta aigua de Santa Eulàlia i Muntanyola i fa riuada.

Vam considerar que era important preguntar-los perquè creien que el riu havia estat així d'oblidat. La Maria Carme comentava que quan es van treure les pelleries va quedar una mica més maco, però ara fa temps que no plou, el riu està brut i no està ben cuidat. A conseqüència de no cuidar-lo s'ha anat acumulant porqueria i ha quedat així de brut. D'altra banda, la Maria Rosa afegia que també hi ha uns arbres molt frondosos que si els mires des del pont del Blaqueig no creen un ambient maco.

Després de conèixer una mica més la història del riu i de preguntar com veien el riu actualment, els vam demanar com els agradaria que fos el riu en un futur. Tots tenien clara la seva resposta. La Maria Carme va respondre decidida que eliminaria els petits murs que es troben dins el riu perquè aquest es veiés lliure. Un altre punt molt important era la neteja, sobretot la part després del pont romà cap a l'esquerra on hi ha una mena de resclosa. La Maria Carme la netejaria completament i la deixaria *maca*. També li agradaria treure tota una muntanya de pedra i sorra que ella entén que és per evitar alguna petita inundació, però pensa que realment si ve molta aigua aquesta saltarà per tot arreu menys per on ha de saltar. Per acabar va comentar també que hi posaria algun banc pels voltants del riu i un caminet per poder-hi passar.

Seguidament, la Maria Rosa va explicar la seva proposta. Ella també donava importància a la neteja del riu perquè considerava que hi havia trossos del riu que feien vergonya. La poca aigua que tenia el riu a algunes zones sembla podrida perquè aquesta està estancada i no baixa. Maria i en Josep van compartir les mateixes idees.

Un altre aspecte que també vàrem considerar important era demanar quines activitats, com a casal, els agradaria fer al costat del riu. Tots tenien clar que si el riu estigués net segur que els generaria ganes

de fer-hi alguna cosa. Van posar l'exemple d'anar-hi a llegir amb el club de lectura, anar-hi a caminar, anar-hi a pintar, fer-hi una mica de gimnàs... Creiem que són propostes realment assequibles i fàcils de complir. Només cal tenir una mica més de cura del riu.

A l'hora de fer una reflexió general, ens agradaria destacar que aquest grup de conversa era molt necessari per a conèixer encara millor el riu a través d'unes històries de vida de quatre persones amb moltes coses a explicar. Hem pogut observar com els nostres quatre protagonistes recordaven el riu del passat amb molta nostàlgia i amb una percepció positiva. Pel que fa al riu actualment, no tenen una percepció positiva d'aquest. El troben brut i limitat perquè no el deixen ser lliure... N'estem segurs que amb les seves propostes tornarien a veure amb bons ulls el Mèder i tornaria aquesta percepció positiva d'un element que ha estat clau durant la seva infantesa i adolescència.

Llista dels usos del riu en el passat.

Els veïns del barri ens van explicar durant la conversa un seguit d'usos que tenia el riu. Entre ells ens van explicar que jugaven a la vora del riu. Aquest era un lloc d'esbarjo on s'ajuntaven tots per passar l'estona i entretenir-se, ja que no tenien massa més. Un dels jocs preferits d'en Josep era matar rates o espantar-les amb els seus amics, ja que per aquella zona del riu n'hi acostumaven a haver moltes.

D'altra banda, era utilitzada per a fins lúdics. S'hi portaven a terme unes carreres de rucs. També s'hi pescava. Quan el riu era net, la fauna i la flora predominava molt més, per la qual cosa hi havia moltes més possibilitats de pescar un bon peix o cranc. S'hi van arribar a fer concursos de pesca. Aprofitant també que l'aigua era neta, el riu es convertia en una piscina o mar pels ciutadans d'aquella part de Vic. S'hi banyaven, s'hi refrescaven i en gaudien molt.

El riu també va ser un element clau per les indústries de pell. Aquestes, amb unes bombes, xuclaven l'aigua del riu i la feien servir per deixar les pells en remull. Recordem que la Maria comentava que a causa d'això, quan tornaven l'aigua al riu aquesta ja no era la mateixa i estava bruta de tint i altres brutícies.

Volem destacar que, segons els veïns del barri, el riu antigament era vida. Era un lloc on ells eren feliços i els pares d'aquests també, ja que eren tranquils de saber que estaven allà al Riu Mèder, un lloc segur i net, digne per la canalla.

Llista dels usos actualment i propostes que tenen pel riu

Llista dels usos:

Actualment, hi ha una decadència per part de la ciutadania amb l'ús del riu, comparant amb anys enrere pel fet del descuit i per les diferents i noves necessitats dels joves i dels adults. Ara mateix podem trobar aigua estancada acompanyada de brutícia i una petita fauna d'animals.

Antigament, es feia molt ús del riu per part dels joves d'aquella època, jugaven, feien concursos de pesca i inclús arribaven a netejar la roba amb l'aigua que hi baixava de la muntanya.

Llista de propostes:

- **Treure el mur per poder creuar-lo.** Ells comentaven que volien que tornés el riu d'abans on hi havia una esplanada i podien travessar el riu fàcilment. Ells argumentaven que estèticament els agradava.
- Netejar-lo ja que fa pudor i també hi ha molta brutícia. Els veïns del riu Mèder es queixen del dolent olor que desprèn on arriba al seu habitatge. D'altra banda, comentaven que a l'hora de fer un passeig pel voltant d'aquest no era agradable.
- Treure l'acumulació de sorra que hi ha a diferents punts del riu : Criticaven que a diferents punts del riu, existeix una massa de sorra que quan plou arrossega tota la brutícia i acaba fent una barrera on es queda tota l'aigua estancada.

Activitats:

Unes de les activitats que proposaven tots 5 van ser les següents:

- Caminar : Van remarcar molt que antigament solien caminar per al riu, i que ho trobaven a faltar, ja que, era un moment on tenien un temps de soledat acompanyats amb el soroll de l'aigua...
- Club de pintura : Comentaven que els hi faria molta il·lusió poder gaudir de les vistes del riu per poder fer tallers de pintura d'oli acompanyades del bon temps i del medi ambient.
- Club de lectura : En aquest cas oferien gaudir de petits grups on podien compartir l'espai, la lectura i poder compartir les diferents opinions.

Reflexió del procés participatiu

Primerament, parlarem sobre el procés participatiu dels quatre protagonistes. La Maria Rosa, la Maria Carme, la Maria i en Josep ens explicaven amb molta passió i nostàlgia com recordaven el riu. El fet d'haver passat tanta estona al voltant d'aquest, passant-hi hores i hores, ha provocat que se sentin molt vinculats a aquest. És per això que estaven il·lusionats de poder participar en el projecte. Tots van aportar les seves opinions i les seves propostes. Nosaltres, junt amb en Feliu, els escoltàvem amb respecte. Ens vam trobar que la imatge del riu del passat que ells ens volien transmetre havia desaparegut totalment si el comparéssim amb la imatge actual que tenim del riu.

Els ens comentaven la vida que el riu aportava a la ciutat oferint-los una zona on passar l'estona, quedar amb els amics, anar a veure-hi carreres... i sobretot, estava molt més net i se'l veia més lliure que no pas ara. Ara, en canvi, trobem un riu sec que ja no és un atractiu de la ciutat i ha estat oblidat. Tenien

una opinió molt semblant a la nostra. Ja no hi ha vida ni s'hi veuen infants jugant a fer cabanyes o a pescar algun peix que passés per allà.

Gràcies a la participació d'ells quatre hem pogut conèixer gran part del que s'ha viscut al riu Mèder i com ha anat evolucionant. També ha estat una oportunitat per conèixer, parlar i demanar què vol realment el barri de l'entorn del Mèder. Pensem que s'han sentit escoltats i realment valorats. Això és un punt molt important a l'hora de fer un procés de participació.

Seguidament, també cal destacar el procés participatiu de l'Ajuntament. En el nostre cas vàrem comptar amb la presència d'en Feliu, un tècnic de l'Ajuntament de Vic. En Feliu es va mostrar receptiu i interessat en conèixer la història de vida dels quatre protagonistes quan vam fer la trobada entre les 3 parts.

Des del punt de vista de l'Ajuntament de Vic creiem que estan donant veu a la gent del poble de Vic a través d'aquest procés participatiu, ja que són ells els que veuen el riu cada dia, poden sentir-se escoltats. D'aquesta manera també poden tenir una opinió externa a la del propi ajuntament i veure que opinen la gent que conviu amb el riu al costat de casa i quins canvis que no havien estat pensats poden arribar a aparèixer en les seves opinions. La gran comunicació i la rebuda donada pel Feliu, en ell es pot veure les ganes que tenen d'escoltar idees i històries del riu per poder veure'l des d'uns altres ulls.

Pel que fa el procés participatiu nostre, a primera vista ens va semblar que el riu Mèder era un espai en el qual es podia gaudir de la naturalesa, però durant les classes de societat i entorn ens vam adonar que estava descuidat i amb un aroma descuidat.

Tal i com s'ha comentat anteriorment, creiem que falta molta neteja i implicació per part de la comunitat, ja que actualment el trobem molt brut i per tant no és agradable passejar-hi. Per una banda, a l'inici d'aquest projecte – un cop vam iniciar les rutes- no veiem una esperança i estàvem conformes amb la situació del riu és a dir, no creiem amb una possibilitat de millora. Tanmateix, després de conèixer als veïns del barri i veiem una possible reforma, gràcies a la seva implicació i esperança a l'hora de parlar sobre el riu. Ells van viure moments únics al riu Mèder i als seus voltants durant la seva infantesa i aquests records ens els van transmetre a nosaltres mitjançant la seva il·lusió, ja que nosaltres mai hem pogut gaudir d'una experiència semblant.

Carrer Sant Pere

Quins usos se li donaven al riu?

El riu Mèder uns anys enrere, era més actiu i animat que avui en dia. És interessant conèixer aquestes diferències i canvis al llarg dels anys per poder apreciar més el valor tan especial que té i sobretot ha tingut.

El riu ha anat patint diversos canvis al llarg dels anys, un d'ells són els gorgs naturals que abans n'hi havia, que es creaven en les parts que s'eixamplava i eren més profundes, també sorgien quan l'aigua, s'estancava.

Una altra cosa a destacar del riu d'abans és la gran varietat de la naturalesa i dels peixos que es trobava això és un aspecte significatiu que reflectia la riquesa d'aquest entorn aquàtic.

Un dels canvis més significatius és el cabal del riu perquè solia ser més fluid, a més hi havia un augment de l'aigua, en canvi, en l'actualitat podem veure com no n'hi ha tanta, ja que han posat una depuradora que controla l'aigua perquè no hi hagi inundacions.

Els usos que abans se li donava al riu eren:

- Anar a passejar
- Anar a pescar

- Rentar la roba
- Ensenyaven a nadar als nens
- Els infants jugaven
- Hi havia horts

Com es voldria que fos el riu?

El riu Mèder ha experimentat tot un seguit de canvis al pas dels anys, els quals han influït en la funció que tenia anteriorment el riu dins de la ciutat. A més, també s'ha vist modificat el seu aspecte físic.

El Miquel i el Salvador van afirmar diverses vegades que és de gran importància que un riu es mantingui cada mes, a ells els agradaria que fos així amb el riu Mèder. A més, voldrien que el riu oferís de nou un bon servei a la ciutat, ja sigui per anar a connectar amb la naturalesa i tenir un moment de desconexió.

Cal destacar el moment en què van dir: "Seria molt bonic que hi tornés a haver vida". Amb aquest desig es pot veure clarament que els agradaria que el riu tornés a ser un hàbitat natural on hi hagués diferents espècies d'insectes i d'éssers vius.

El riu que travessa una part de la ciutat de Vic, el Mèder, actualment és diferent de fa un temps enrere, tal com hem mencionat en els anteriors punts, amb la qual cosa, es demana tot un seguit d'objectius a complir per part de la ciutadania, per tal que pugui tornar a ser un hàbitat natural en condicions.

En resum, com els agradaria que fos el riu?

- Que oferís un bon servei a la ciutat.
- Que estigués ben cuidat i conservat.
- Que tornés a ser un hàbitat natural, ple d'insectes i éssers vius.
- Espai de desconexió.

Transcripció parts més significatives

Pesca

Al llarg de la conversa, en Salvador i en Miquel explicaven moltes anècdotes de quan jugaven al riu quan eren petits. A continuació, un fragment on expliquen com pescaven amb un mocador per divertir-se:

"Hi ha una anècdota... com que nosaltres jugàvem sempre per aquí el riu agafàvem peixos amb les mans, amb un mocador gran agafat per les quatre puntes. Bueno, eren peixets petits, eh? Baixaçàvem el mocador, el pujàvem poc a poc i sempre en sortia algú. Tots dos a dintre l'aigua,

bueno, nosaltres i altres, agafant el mocador i esperant a que algun peixet es posés a sobre. Clar en aquella època no hi havia gaires coses per jugar, havies de aprofitar qualsevol cosa.”

Un ús freqüent del riu, rentar la roba

Un ús que es donava al riu i que recorden perfectament era rentar-hi la roba, aquí ens ho detallaven:

“Evidentment, les nostres mares venien a rentar la roba aquí al riu, cadascú tenia el seu lloc amb la seva pedra posada i si algú agafava la de l'altra hi havia discussions. Precisament en aquest tram entre els ponts era on rentaven la roba, clar era el lloc que tenien més a prop del carrer.

Els gorgs

Arribant al pont del Blaqueig, en Miquel i en Salvador van comentar que quan eren petits en aquella zona hi havia gorgs. Aquí la seva explicació:

“Com que el riu no tenia cap obstacle, hi havia gorgs en llocs que el riu s'eixamplava i era més fondo. També hi havia gorgs, que eren més petits, en llocs on l'aigua quedava més estancada. Aquí recordem gorgs, i entrant en com m'agradaria que fos el riu es podria dir: aquí hi havia el gorg de Can Casanella, aquí el gorg de Can Garrofa, aquí hi havia el gorg del Blaqueig, allà hi havia el gorg de Can Pedrissa... Nosaltres ens enrecordem del que eren aquells gorgs... Quan érem petits corriem per aquesta zona d'aquí dels gorgs, però a casa sempre ens deien “No aneu mai al gorg de Can Cassany!”, allà s'hi va ofegar una persona i deien que tenia un xuclador, jo en això hi vaig creure i no hi vaig anar mai.”

Densitat de l'aigua, depuradora de la Guixa

Amb en Salvador i en Miquel els hi vam preguntar si antigament baixava la mateixa aigua que ara, i ens van respondre:

“És difícil de saber si hi ha més aigua abans o ara, perquè aquesta aigua estar controlada. Però jo diria que en general sí. Seca, seca no l'havíem vist mai, gairebé seca sí. Actualment, si baixa aigua és gràcies a la depuradora de la Guixa que la deixa anar si no no en baixaria gota. L'aigua que reaprofiten ve a parar aquí depurada, abans baixava d'una altra manera. Però quan érem petits no.”

Horts

En Salvador i en Miquel ens van explicar que a la banda del riu hi havia horts i també algun comentari que deia la gent sobre els horts:

“ A una banda del riu hi havia un desnivell i tot eren horts” “Aquesta part d'aquí fins l'altre pont era una part on hi havia molts horts. Un hort tocava l'altre fins al pont de la carretera general tot eren horts. Com n'hi diríem d'això? Il·legals. Ara serien il·legals, llavors no eren il·legals, eren al·legals.”“Aquests horts l'únic que fan és embossar quan baixa riuada”

Aiguat

En Salvador i en Miquel ens parlen d'un cas especial que va viure el riu:

“L'any 1962 va ser un any que hi va haver unes grans inundacions, que nosaltres van viure. Érem petits però ho recordem molt bé d'aquestes inundacions. Eren a sobre la palanca mirant la fúria de l'aigua. L'aigua estava a punt d'arribar a sobre la palanca.”

Reflexió sobre la percepció del riu

Després d'haver assistit al grup de conversa i de visitar el riu Mèder altres vegades, la nostra percepció sobre aquest ha canviat totalment. Als inicis, no li donàvem la importància que realment té i es mereix. Un riu genera un impacte molt gran a la ciutat, perquè una zona natural en una ciutat aporta factors gratificants tant sentimentalment com pel medi en general.

Gràcies a ells, hem pogut veure els canvis significatius que ha anat patint el riu, i és després quan ens hem adonat de la gran importància sentimental de les persones que van viure la seva infància amb la companyia del riu, el seu temps de lleure. No teníem consciència que si en moments donats el riu arribava a tenir, o baixava una mica d'aigua, no es tractava d'un factor natural, com totes de nosaltres creiem, sinó que és a causa de la depuradora de La Guixa, fet que ens ha impactat i ens ha fet veure que realment estem en un moment de sequera molt gran, i que tant de bo poguéssim arribar el moment que el riu es tornés a naturalitzar al màxim possible perquè com bé ens comentaven ells, abans hi va arribar a haver gorgs en el transcurs del riu, cosa que tampoc sabíem, ni nosaltres ni tan sols el tècnic de l'ajuntament, en Jordi, realment sobta i impacta saber que hi ha arribat a haver un canvi tan significatiu.

Ens ha agradat molt poder escoltar les històries, experiències i anècdotes d'en Miquel i en Salvador, ja que ens ha ensenyat a trencar amb els pensaments que teníem per poder construir-ne de nous, coneixent així el gran valor sentimental que se li dona al riu, perquè en el seu moment el riu era un pilar per a les famílies i sobretot pels nens i nenes que vivien a prop. Com bé comentàvem, actualment no se li dona importància, encara més, probablement a vegades passem pel costat i ni ens parem a mirar-lo, però en certa manera és normal, ja que, com bé ens comentaven, ara mateix el riu és lleig, no té aquell encant que tenia fa uns anys, no té essència de vida, de natura... No és agradable per la vista, i tot això a causa del gran impacte mediambiental que ha patit, quan temes de vegetació, fauna... Com bé dèiem al principi al Mèder no li donàvem la importància que realment té i es mereix, per això considerem que seria ideal poder tornar a naturalitzar al màxim el riu i poder arribar una mica al que era abans l'essència d'un riu.

El Remei A

1. Llista dels usos del riu en el passat

En aquest apartat, exposem alguns dels diversos usos que els entrevistats han compartit amb nosaltres en relació amb el riu Mèder en el passat. A través de les seves experiències i records, podem captar una visió molt interessant de com la comunitat solia interactuar amb aquest riu en la seva vida quotidiana i durant esdeveniments festius.

Hem pogut comprovar que a banda de ser un espai que s'utilitzava molt per les activitats diàries, també era un lloc emblemàtic de trobada i socialització. En definitiva, podem dir que el riu Mèder ha estat testimoni d'una àmplia gamma d'activitats que han ajuntat a les persones en diferents èpoques de l'any. A l'estiu, aquest riu es convertia en un escenari d'alegria i diversió, acollint concursos de pesca, expedicions per caçar crancs, sessions de bany que simulaven ser piscines naturals, i un lloc idoni per a refrescar-se. Durant els mesos de l'hivern, fins i tot s'hi practicava patinatge sobre el gel del riu. A continuació fem una llista dels usos que tenia el riu:

1. **Lloc de pesca:** En primer lloc, el riu Mèder era un lloc on es podia anar a pescar, activitat que captivava moltes persones, tal com expressa Jesús Franquesa. La gran quantitat de peixos i crancs que s'hi trobaven feien d'aquesta activitat una veritable competició i un esdeveniment esperat amb entusiasme.

“Jo aquí a la riera hi havia pescat i caçat crancs” Jesús Franquesa, 2023.

2. **Concurs de pesca:** Durant la festa major de Vic, se celebrava un concurs de pesca que abastava des del pont del tren fins al pont de la Calla. Anecdòticament i amb una profunda nostàlgia, Jesús Franquesa ens explica que el primer premi era una carmanyola. Aquest concurs indica la importància del riu en esdeveniments festius i culturals.

“La festa major de Vic era quan feien el concurs de pesca. Ho feien del pont del tren fins al pont de la Calla i era molt concorregut” Marta Soler, 2023.

3. **Lloc per banyar-se:** Jesús Franquesa i Marta Soler recorden que també solien banyar-se al riu en llocs més profunds (que era el tram que justament estem estudiant), especialment a l'estiu quan encara no hi havia piscines disponibles a la ciutat.

“A l'estiu si feia molta calor la gent s'anava a banyar a la riera un trosset cap amunt del pont que era més fons”, Marta Soler, 2023.

4. **Espai per netejar la roba:** Marta Soler explica que les dones solien utilitzar el riu per rentar la roba, ja que aquells anys no tenien rentadores a casa i l'aigua de l'aixeta era un concepte encara inexistent. Les dones de l'àrea propera al riu portaven unes peces de fusta i rentaven la roba al riu. Marta recorda rentar amb el sabó Marsella i diu que ho deixaven tot impol·lut.

“S'anava a rentar al riu i evidentment la gent no tenia rentadores, generalment tampoc tenien l'aigua a casa en aquells anys”, Marta Soler, 2023.

5. **Patinar sobre gel:** Durant els mesos més freds de l'any, el riu Mèder es glaçava, i els joves de la ciutat ho aprofitaven per a la pràctica del patinatge sobre el gel. Aquesta activitat proporcionava una alternativa d'entreteniment i esport a la comunitat local, enriquint encara més la versatilitat d'aquest riu com a espai recreatiu.

*“Els joves de la ciutat ho aprofitaven per a la pràctica del patinatge sobre el gel”,
Jesús Franquesa, 2023.*

6. **Emmagatzemar gel:** el riu també servia com a lloc d'emmagatzematge de gel, una font natural d'aquest recurs essencial. El gel recollit durant els mesos més freds es conservava i s'aprofitava durant l'estiu per mantenir els aliments frescos i oferir una sensació de refrigeri en les èpoques de calor.

“El gel de l'hivern, quan es rentava la roba, es trencava i s'emmagatzemava”,

Marta Soler, 2023.

Com hem pogut veure, el riu Mèder **era un espai important d'oci i entreteniment** per a la comunitat local. Representava un lloc per connectar amb la natura, gaudir d'activitats recreatives i relaxar-se. El riu ha estat un element essencial en la vida de la comunitat, oferint diversitat d'usos i creant una rica història de relació entre les persones i el seu entorn natural. Finalment, també destaquem una cosa molt interessant que ens han explicat Jesús i Marta sobre un dels usos que també tenia el riu: el riu Mèder tenia un paper vital com a mitjà de comunicació. Les seves aigües oferien indicis valuosos sobre les condicions climàtiques. Durant els dies plujosos, la coloració de l'aigua donava pistes sobre la intensitat de les precipitacions en diferents zones. A més, la fauna que s'hi podia veure servia com a indicador de canvis estacionals. Els grills, per exemple, anunciaven l'arribada de l'estiu.

Jesús Soler recordant els usos que donaven al passat tot ensenyant-nos imatges.

Llista de com voldrien que fos el riu

En general, tant la Marta com en Jesús tenen una imatge negativa actual del riu a causa del seu estat de degradació i la pèrdua de la biodiversitat. Desitjarien que el riu recuperés la seva salut i que esdevingués un entorn saludable, net i ric en la fauna i flora, tal com era en temps passats. No obstant això, no estan d'acord amb la proposta de renaturalització del riu que planteja l'Ajuntament de Vic, ja que consideren que els murs baixos actuals són adequats. Per tant, en aquest sentit,

prefereixen l'artificialitat actual del riu. En resum, en Jesús i la Maria principalment sol·liciten una neteja profunda del riu; i fins i tot suggereixen la creació d'un servei dedicat a aquesta tasca.

A continuació presentem un llistat dels usos que Marta i Jesús donarien al riu:

1. **Neteja i restauració:** Marta Soler i Jesús Franquesa desitgen que el riu sigui netejat i restaurat. Volen que el riu estigui net i cuidat, ja que l'abocament de residus i altres contaminants ha afectat negativament la fauna i la flora locals.

"Vaja, la meva proposta, i penso que generalment, seria que netegessin el riu, perquè es vegi endreçat i bé. Que netegin bé el riu i el cuidin." Marta Soler, 2023.

Augment de la biodiversitat: Hi ha la voluntat de recuperar la biodiversitat del riu. Això inclou la reintroducció d'animals com granotes i ànecs, que eren presents en el passat.

"Si poguessin tornar a haver-hi granotes i ànecs que hi havia farà dos o tres anys."

Marta Soler, 2023.

2. **Manteniment i prevenció d'inundacions:** Des de la seva perspectiva és important que els costats del riu es mantinguin i es previnguin les inundacions. Això és vist com una mesura positiva per assegurar que el riu continuï sent útil i agradable.

“Com estan els costats del riu ho trobo perfecte!” Jesús Franquesa, 2023

3. **A favor de l'artificialitat de riu:** La Marta i en Jesús estan d'acord que no s'enderroquin els murs baixos del riu, ja que pensen que són macos visiblement. Argumenten que anteriorment el riu no necessitava cap manteniment i es cuidava sol per al gran cabal que conduïa el riu. En canvi, ara a causa del canvi climàtic, la contaminació i la sequera hi ha molt poca aigua. Això segons ells deriva en què el riu necessita molt més manteniment i també necessita aquells murs que defineixen el transcurs del riu. Pensen que si aquells murs s'enderroquessin, junt amb la poca aigua que condueix el riu, tota aquella zona es convertiria en un bassal d'aigua i fang.

“Aquestes miques de parets que hi varen fer (fent referència als murs baixos), si ho haguessin netejat queda ben canalitzat. Però si ho treuen, s'escamparà la poca aigua que hi ha, i no sé com anirà”, Marta Soler 2023

4. **Recuperació de l'entorn:** Volen que el riu sigui un entorn adequat per a la fauna i flora locals. Expressen la nostàlgia per la imatge del riu en temps passats, però saben que ja no és possible. Tanmateix, tenen l'esperança que el riu torni a ser un espai d'oci on desconnectar.

Reflexió sobre la percepció del riu

Com ja hem comentat anteriorment, els entrevistats mostren una percepció negativa de la situació en la qual es troba el riu actualment. Es queixen de la seva contaminació i la desaparició de la fauna i flora que hi havia en temps passats. Atribueixen la culpa a l'Ajuntament per deixar de banda i descuidar el riu, i el barri. També expressen la seva preocupació pel canvi climàtic i la manca d'aigua que transcorre pel riu. Contínuament, podíem apreciar la nostàlgia que senten envers el riu amb cada frase que deien:

“Jo hi havia gaudit molt de petit perquè hi podies anar a pescar cada dia allà a la riera perquè hi havia molts peixos, també ens anàvem a banyar a la riera en llocs més amunt perquè era més fondo, també hi havia hagut una piscina. Per tant, ens ho havíem passat molt bé de joves allà a la riera”.

Jesús Franquesa, 2023.

Pel que fa a la renaturalització del riu, Marta Soler proposa netejar el riu i cuidar-lo perquè torni a ser un hàbitat saludable per a la fauna i flora. També expressa preocupació pel pla de renaturalització proposat per l'Ajuntament, que segons ells podria no ser beneficiós per a la naturalesa. Tant Jesús Franquesa com Marta Soler estan d'acord amb l'artificialitat del riu, expressen que visiblement és molt més maco i agradable. No obstant això, es contradiuen quan diuen que volen que el riu torni a ser com abans amb la fauna i la flora que hi havia. Nosaltres vam intentar explicar-los en què consisteix la renaturalització que planteja l'ajuntament i no hi van estar gens d'acord. Destaquen que abans, el riu es mantenia per si mateix, però ara necessita atenció per a la seva supervivència, principalment a causa de la contaminació, la sequera i el canvi climàtic.

En general, aquest procés de participació proporciona una visió rica de la relació de les persones grans amb el riu Mèder i com aquesta ha canviat amb el temps. Les percepcions negatives de la seva situació actual i les preocupacions sobre els plans de renaturalització posen de manifest la importància de prendre mesures per a la conservació del riu i la seva fauna i flora. La valoració global de l'entrevista és positiva, ja que ofereix una comprensió més profunda de la història i els canvis en aquesta àrea natural.

Com a proposta d'equip, penem que estaia bé fer una neteja profunda del riu. Però pensem que és una proposta que es podria abordar de manera comunitària. La idea és que des de les escoles i instituts (noies i nois d'entre 10 i 16 anys) portin els estudiants al riu i es dediquin a recollir deixalles del riu. D'aquesta manera s'aconseguiria un doble efecte positiu; d'una banda, es conscienciarà als infants sobre la importància de cuidar el medi ambient, tot treballant la cooperativitat i el treball en equip amb els seus companys. I, d'altra banda, s'estaria fent una neteja del riu. Com a incentiu per motivar a infants i escoles, de l'Ajuntament podrien oferir algun premi. Per exemple, l'escola que hagi recollit més deixalles rebrà un premi de caràcter econòmic que es podrà destinar a beques de menjador o material escolar pels infants.

El Remei B

Frases a destacar

Ens agradaria destacar una serie de frases i comentaris que van realitzar algun d'ells, tant en Miquel, en Pere i l'Elena com les altres persones de l'altre grup, que vam compartir una estona de conversa:

"Les fàbriques anaven amb la força del canal"

"S'hauria de dir riu Merder i no Mèder."

"Viure al Remei era un tresor i ara una porqueria"

"Treure el mur és dir 'Ens hem equivocat i ara ho hem d'arreglar'. Després ens haurem de plantejar si el riu quedarà pitjor o millor"

“Per allà on ha passat el riu, sempre hi torna” En referència a les riuades i a la construcció a zona inundable.

“Estic molt enfadada, tant el barri com el riu estan plens de merda, no es veu l'aigua. Després del pont ja no són del barri. Estem apartats de la ciutat i el Remei sembla un Guetto”.

“Abans quan senties les granotes era que arribava l'estiu, ara ja no n'hi ha”.

“Sembla que del pont cap amunt no és part de la ciutat” Parlant sobre la diferència de tracte en el pas del riu pel barri del Remei.

“El remei no té remei”.

Usos de com era el riu abans

Pesca: Ens van explicar que tant al riu Mèder com el Gurri es feien concursos de pesca, per St. Miquel, organitzats per l'ajuntament. És més, en Jesús ens va ensenyar fotos de quan ell era jove i hi participava.

Bany: En una petita part del riu, hi havia una piscina on es banyaven

Netejar la roba: A través d'una pedra i un rentador de fusta netejaven la roba a mà al riu.

Espai de socialització: Hi quedaven per fer berenars, pícnic i era un espai on es podia socialitzar i veies els veïns.

Regar: Omplien basses i ho feien servir per regar a través dels molins. (Molí del Roig)

Pou del glaç: Agafaven l'aigua del riu i la posaven en pous de pedra, així doncs a l'hivern es quedava congelada i els hospitals, les persones més riques o amb més poder podien disposar del gel, ja que hi havia poca quantitat.

Llista de com voldries que fos el riu

Després de realitzar les converses amb els veïns del Remei, el dijous 26 d'octubre, creiem que el riu ens agradaria que fos així:

- Un espai de socialització i inclusió, com era abans, amb concursos de pesca o activitats per al poble.
- Naturalitzat. Que es torni a veure l'aigua i sigui un espai de vida amb animals i vegetació diversa com abans.
- Net, lliure de deixalles i de vegetació més abundant i que algú se'n cuida periòdicament.

- Que es trobessin més fonts d'aigua potable.
- Recollir les deixalles dels voltants del riu.
- Vigilància al riu i/o activitats per conscienciar sobre la importància del riu.
- Activitats per conscienciar i conèixer el riu com a contingut i com a història.
- Passeig per caminar, avui en dia segons la gent no es pot circular per al voltant del riu.

Reflexió valoració per escrit sobre la percepció (positiva o negativa) del riu

En el nostre grup hem fet una reflexió molt positiva cap a les persones que ens van fer la xerrada, ja que gràcies a les seves opinions i coneixements, vam aconseguir obtenir una mirada diferent sobre el riu i vam poder conèixer la seva història. Pensem que és important conèixer com era abans i el seu pas del temps, també, per conèixer la societat, les seves necessitats, els pocs recursos i com ha anat canviant al llarg dels anys.

Des del nostre punt de vista creiem que la il·lusió que tenen les persones amb les quals vam conversar, a l'hora de parlar sobre com era el riu abans i del que vivien, l'han perdut. Per això tenim una percepció negativa del riu. Les persones grans del Remei ens van transmetre un sentiment amarg, una barreja entre disgust i decepció, pel fet que se senten com si els haguessin deixat de banda, tant pel barri, com pel riu, per això vam empatitzar amb elles.

Transcripció d'algun fragment de la conversa

A continuació mostrem alguns dels aspectes més rellevants que van sorgir durant l'estona que vam mantenir aquesta breu conversa amb els tres veïns del Remei.

Alguns dels aspectes a destacar van ser els següents: Com era abans el riu:

- Els últims 3 km del riu hi havia 4 molins.
- Hi havia dues empreses de blanqueig.
- Omplien les bases i aprofitaven l'aigua per regar els camps a través dels molins. Com per exemple el Molí del Roig que avui en dia encara es conserva.
- L'aigua del riu l'enterraven en pous de perdre. D'aquesta manera aconseguien tenir gel per a l'hivern. Tot i que era per als hospitals o persones més riques, ja que hi havia poc glaç.
- El nom del riu Mèder prové del llatí Rius Meritavilis.
- Actualment, només queda en peu una de les rescloses, la resclosa de Fèlix Saborit de l'any 1710.
- L'ajuntament organitzava concursos de pesca per Sant Miquel (en Jesús ens va ensenyar una foto de quan ell era petit i hi participava).

- La palanca que hi havia al riu estava enganxada a un arbre i quan el riu anava molt ple se l'emportava.
- Les fàbriques anaven amb la força del canal.
- El sucre abans hi havia farineres.
- Senties les granotes i era el senyal que arribava l'estiu.
- Els anys 60 va ser quan els andalusos van començar a arribar el Remei.
- Abans el riu era on fèiem vida social pescàvem, ens banyàvem, celebràvem la castanyada...
- Els aiguats de l'any 1962 van ser divertits perquè l'aigua no ens tocava a nosaltres.

Opinions dels veïns del Remei sobre el riu Mèder:

- Els murs petits que han construït al costat del riu fan que es quedi l'aigua encallada, i per això han crescut tantes plantes que no deixen veure l'aigua del riu.
- El riu de Rivera l'ajuntament no hi pot intervenir.
- Estic molt enfadada, el riu està ple de merda, no es veu l'aigua, després del pont ens fa la sensació que no ens inclouen en el barri. El barri ha quedat apartat de la ciutat. El Remei sembla que és un gueto. L'ajuntament només ha millorat la universitat i el centre, és a dir el rovell de l'ou. El riu fa vergonya.
- S'havia de dir riu Merder. Viure el Remei abans era un tresor i ara és una porqueria.
- El Remei no té remei.
- Els andalusos dissabte es rentaven a sota la Bòbila i era una injustícia.
- Si venen i es comporten es poden quedar.
- Tant de bo hi hagués un canvi.
- L'ajuntament es va gastar molts diners en fabricar els murs i els hauran de trencar
- Estimem molt el barri.
- La gent no valora el riu, però l'acabaran estimant, com ha passat amb la biblioteca Pilarin Bayés.
- Quan plou per culpa dels murs queda tot ple de fang.
- Que el riu tornés a ser com abans seria la nostra il·lusió.
- Les fonts d'aigua que hi havia al voltant del riu han desaparegut per culpa dels purins.
- Ara les persones grans ens relacionem quan hi ha alguna festa com ara la castanyada, sardanes...

Reflexió sobre aquest projecte i el procés de participació

Després d'haver dut a terme la xerrada amb els veïns del barri del Remei i haver pogut discutir positivament entre els participants del grup, vam poder arribar a diferents conclusions en les quals li trobem una importància molt rellevant en el benestar i l'educació d'aquesta societat.

Com bé ens han comentat tots en general, el riu era un punt clau per socialitzar-se i alhora dur a terme certes activitats de la vida diària, com és el cas que es podia netejar la roba, banyar-se, dur a cap algunes activitats d'oci, entre d'altres que tenien una cosa en comú, permetien socialitzar-se.

A base que ha anat passant el temps, segons ens van comentar certes persones, ha empitjorat i ha deixat de cuidar-se. Així i tot, ha aconseguit que la vida social d'aquesta part de Vic empitjori i es mobilitzi al centre de la ciutat.

Dit això, creiem que s'hauria de dur a terme alguna millora, per així poder obtenir un punt on la gent es pogués socialitzar i alhora dur a terme diferents activitats que aportessin recursos per l'aprenentatge, ajuts o entreteniment, ja que actualment, aquesta població, no disposa de gaires recursos per poder tindre un punt social.

Per finalitzar, hem pogut visualitzar una petita part del poble que, durant les últimes dècades, ha tingut un desnivell de millora molt elevat i creiem que no només passa dins d'aquesta població, sinó a gran part de tot arreu del món. És per això que, com a futurs educadors socials, hem de buscar diferents mètodes i recursos per assolir millores i adaptacions a la societat i millori el benestar actual i per les futures generacions.

ENLLAÇOS A MATERIALS, FOTOS I VÍDEOS

Creu Roja

<https://drive.google.com/file/d/18YQAzEIRCgSyfL8lqBUQCUDN-mE81c7W/view?usp=sharing>

Horta Vermella

<https://drive.google.com/drive/folders/1m7YgXlzwLTxx6RRd5EP58N05qWTSsuTx>

Casal Guiteras

<https://drive.google.com/drive/folders/13v9hJKJW6g7ZyPaHu8aXjhounDbOuiX6>

Vídeo dits: <https://youtu.be/g0B4UQWcBWc>

Carrer Sant Pere

https://drive.google.com/drive/folders/1BgJ1hABkK1mNN8OLi_8XcDKt-sUWmiBo?usp=sharing

Remei A

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1DqwuNheVmG_DT6-PnejAa80zTTF35W0

Selecció dels 3 millors vídeos:

Creu Roja

<https://drive.google.com/file/d/18YQAzEIRCgSyfL8lqBUQCUDN-mE81c7W/view?usp=sharing>

Horta Vermella

<https://drive.google.com/drive/folders/1m7YgXlzwLTxx6RRd5EP58N05qWTSsuTx>

<https://drive.google.com/drive/folders/1m7YgXlzwLTxx6RRd5EP58N05qWTSsuTx>